

*„...Tato příšerně cynická společnost ve své naivitě nevidí, kdo jednoduše hraje divadlo a dělá se lepším, aby skryl své šílenství.“
Salvador Dalí*

Autor: Karel Veliký

Příspěvek k „určení nepřítele“

V 80. a 90. letech se pro řadu levičáckých intelektuálů stal koncept občanské společnosti vítanou náhražkovou ideologií za jejich skomírající revolučně-socialistické přesvědčení. To bylo těžce zraněno naprostou společenskou izolací revolučních ozbrojených skupin typu Rudých brigád a naopak plným kooptováním socialistických i komunistických stran a odborů do kapitalistického a parlamentního systému. Sociálně-kritickou agendu tak převzala tzv. „nová sociální hnutí“ (zprvu např. „hnutí za mír“, ekologové „proti jádru“, následně „lidská práva“, „antirasismus“ apod.). Rukojmím jejich klíčových zájmů není přitom již „dělnická třída“ rozpouštějící se v nejrůznějších služebných a nevolnických postech „globální ekonomiky“, ani domácí „lid“ čili „burani“ hypnotizovaní „společností spektaklu“ (Debord), ale nejrůznější „menšiny“ – etnické, sexuální i sociální (delikventi). Druhou inspirací z okruhu „frankfurtské školy“ je strategie pozvolných změn uplatňovaných zevnitř stávající společnosti („pochod institucemi“) namísto nějakého prudkého společenského převratu „zvenčí“. Vehiklem těchto změn jsou kultura a právo.

Někdejší boj „dělnické třídy s buržoazií“ byl tedy nahrazen *dichotomií* „občanská společnost“ versus „stát a trh“. Radikální levice má nyní za cíl rozšiřovat uvnitř „buržoazní společnosti“ mezirasová a libertářská společenství – tedy „multietnickou společnost“ – dokud ji tato pestrá *Komuna* zcela nenahradí (Ingravalle). „Občanská společnost“ se tak stává nástrojem a prostředkem k uskutečňování původních „rovnostářských“ ideálů skrze lidskoprávní agendu i prostorem pro seberealizace levičáků, ať už zde „konají Dobro“ nebo prostě „nacházejí azyl“ proti vládnoucím tržním poměrům. Liberální stát a kapitalistický trh jsou však – nebo spíš právě proto – zároveň respektovány jako nezbytné! Ať už to totiž budeme chápat jako prostý parazitismus anebo taktické využívání „síly nepřítele“, jsou to přece oni, liberální stát a kapitalistický trh, kdo umožňuje a platí „role“ všemožných akademických autorit či experimentální „scénáře“ sociálních proměn. Přísun peněz je zároveň přímo úměrný publicitě, takže „experti, neziskovky a nadace“ živěné i velkofinančníky jako je Soros (Open Society Fund), kteří tím sledují své vlastní cíle, jsou už existenčně motivovány svou činností nějak „inscenovat“.

Symbióza, v níž levičáci hradí svou činnost z grantů odváděných z globálních kapitálových toků, proti nimž bojují (v uvozovkách či bez!), by neměla překvapit víc, než dočasné „státní spojenectví“ komunismu a kapitalismu v druhé světové válce. Je právě důsledkem transformace staré „revoluční levice“ (anarcho-komunistické, trockistické, maoistické) v liberální, tj. reformistickou, vždy nakloněnou k dohodám a kompromisům. Tuto ideologickou transformaci „nejkonzervativněji“ definoval Jürgen Habermas, podle něhož má levice pouze střežit hranice těchto dvou „odcizených světů“ – „lásky a pravdy“ humanistické femininní levice a „násilí a lži“ machistické tržní pravice – v rámci parlamentního režimu. Že si ovšem tyto „andělé“ a „dábli“ tak docela cizí nejsou, ukazuje nejen jejich možné soužití, ale i společný univerzalistický nárok, podkopávající a ničící identity po celém světě. První „zcela samozřejmě soudí a odsuzuje instituce, činy a praktiky i v těch nejheterogennějších kontextech“ (Barša) a jejich vměšování a „otevírání uzavřených společností“ rozdmychává jen další chaos (tj. rozklad kultur), což je také vlastní důvod, proč ti druzí, skuteční držitelé moci, jejich činnost nejen tolerují, ale i podporují.

Neboť je v zájmu plutokratů, a s nimi na život a na smrt spjatého „zábavního průmyslu“ (kam patří i tzv. „zpravodajství“), bořit přehradu všech institucí, které brání volnému proudění ekonomických a finančních toků. Zaplavovat v takto rozvolněném, rozpuštěném prostoru „liberalizované“ jedince (rozuměj: jedince vykořenné, osvobozené od všeho, kromě otročení penězům) svými produkty je přece „efektivnější“. [1] V tomto tekutém „světě bez hranic“ se proto nakonec nutně rozpouští i uměle vytyčená dichotomie mezi „občanskou společností“ a „demoliberalním státem“. Výsledek: každodenní kaliště a sliz. „Relativizace rolí“, jak ji – zřejmě nepřekonatelně – ztělesnil kumštýř Václav Havel, propagátor „občanské společnosti“ a prezident.

Poznámka:

[1] Přejdeme z abstraktna do konkrétna: např. *singles* domácnosti jsou z hlediska „logiky zisku“ ideální, neboť multiplikují spotřebu i „potřeb“ (od ledniček po pojistky či dovolené).